

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 75/2014-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť V. P., zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Škultéty, Advokátska kancelária, Heydukova 3, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 97/2004 a postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 90/2013 (predtým vedenom pod sp. zn. 10 Co 204/2011) a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. októbra 2013 doručená sťažnosť V. P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej

len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 97/2004 a postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 90/2013 (predtým vedenom pod sp. zn. 10 Co 204/2011).

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že:

„(...) Dňa 27. 08. 2004 som podala na Okresný súd Čadca žalobu o určenie, že nie sú dané dôvody vydedenia.

Dňa 22. 02. 2007 som podala sťažnosť na prieťahy v súdnom konaní, pretože Okresný súd Čadca od začatia konania nariadil len dve pojednávania, naposledy na deň 12. 09. 2005 a od tej doby, hoci uplynulo 17 mesiacov, nebolo vytyčené ďalšie pojednávanie. (...)

Vo svojej odpovedi zo dňa 15. 03. 2007 Okresný súd Čadca priložil zoznam vykonaných procesných úkonov s tým, že odporcovia nepreberajú zásielky a skonštatoval, že sťažnosť bola preto z objektívnych príčin nedôvodná. (...)

Keďže Okresný súd Čadca ani ďalej nekonal, podala som dňa 24. 09. 2007 opätovnú sťažnosť na prieťahy v súdnom konaní. V tom čase ubehlo od posledného pojednávania už 24 mesiacov. (...)

Vo svojej odpovedi zo dňa 02. 10. 2007 Okresný súd Čadca len zopakoval svoje dôvody z predchádzajúceho vyjadrenia. (...)

Rozsudkom z dňa 16. 04. 2008 bol môj návrh zamietnutý, proti čomu som sa dňa 02. 06. 2008 odvolala. Krajský súd v Žiline dňa 22. 10. 2009 vydal uznesenie, ktorým rozsudok Okresného súdu Čadca zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie. Dňa 20. 09. 2010 Okresný súd Čadca rozhodol rozsudkom, že nie sú dané dôvody vydedenia. Proti tomuto rozsudku sa odporcovia odvolali.

Dňa 3. 6. 2011 bol Krajskému súdu v Žiline postúpený spis v predmetnej veci na rozhodnutie o odvolaní voči rozhodnutiu prvostupňového súdu. Dňa 5. 12. 2011 som podala sťažnosť na prieťahy v súdnom konaní, pretože do tohto času súd v uvedenej veci neurobil žiadny úkon s výnimkou vydania opravného uznesenia č. 12C972004 z dôvodu opravy pisárskych chýb súdu. (...)

V odpovedi zo dňa 27. 1. 2012 uvádza Krajský súd v Žiline ako dôvod časté personálne zmeny súdneho oddelenia Co a v poslednom bode si sám stanovil

predpokladaný termín prejednávania a rozhodnutia veci odvolacím súdom február 2012 a ako hraničný termín prvú polovicu marca 2012. Napriek svojim vyjadreniam Krajský súd v Žiline tento termín nedodržel, čím založil neprimerané prieťahy v konaní. (...)

Dňa 31. 7. 2012 som podala opätovnú sťažnosť na prieťahy v konaní vedenom na Krajskom súde v Žiline, pretože v uvedenej právnej veci súd od postúpenia veci nevykonal žiadny úkon smerujúci k vydaniu meritórneho rozhodnutia, napriek mojej viacnásobnej žiadosti o vytyčenie termínu pojednávania. (...)

Vo svojej odpovedi zo dňa 8. 8. 2012 sa Krajský súd v Žiline za túto situáciu ospravedlnil avšak naďalej v predmetnej veci nekonal. Oznamoval len, že vec bola dňa 01. 08. 2012 daná na expedovanie na prvostupňový súd. (...)

Dňa 03. 12. 2012 som podala opätovnú sťažnosť na Okresný súd Čadca, ktorý nevyznačil právoplatnosť rozsudku 12C/97/2004 zo dňa 20. 09. 2010 napriek rozhodnutiu Krajského súdu v Žiline. (...)

Vo svojej odpovedi zo dňa 06. 12. 2012 Okresný súd Čadca poukázal na skutočnosť, že Krajský súd v Žiline zatiaľ stále nerozhodol o odvolaní odporcov proti rozsudku a v dôsledku toho nemôže vyznačiť právoplatnosť. (...)

Krajský súd v Žiline rozsudkom zo dňa 27. 06. 2013 rozhodol, že rozsudok Okresného súdu Čadca potvrdzuje. (...)

Vyššie uvedené prieťahy v konaní Okresného súdu Čadca, spis. zn.: 12C 97/2004 a Krajského súdu v Žiline, spis. zn.: 10Co 90/2013 (a predtým spis. zn. 10Co 204/2011) možno kvalifikovať ako zbytočné, ktoré zakladajú porušenie základného ústavného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

(...) Ústavný súd SR pri posudzovaní rýchlosti súdneho konania z hľadiska čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu skúma porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov na základe nasledovných kritérií: zložitosť veci, správania účastníkov konania a postup súdu (napr. rozhodnutia spis. zn. II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02).

a) zložitosť veci:

Vec nebola natoľko zložitá, aby odôvodňovala celkovú dĺžku konania v trvaní deväť rokov a dva mesiace. Naopak, ide o vec, v ktorej konanie by na prvom aj druhom stupni spolu nemalo presiahnuť jeden rok.

b) správanie sťažovateľa:

Sťažovateľ sa počas celého konania a to ako prvostupňového, tak aj druhostupňového správal takým spôsobom, aby mohla byť vec prejednaná a rozhodnutá v čo najkratšom čase. Sťažovateľ nezapríčinil prieťahy v konaní, naopak, snažil sa rozhodovanie súdov urýchliť aj tým, že prostredníctvom svojho právneho zástupcu opakovane žiadal súdy o odstránenie prieťahov v konaní.

c) postup súdu v konaní:

Ako vyplýva z(...) tejto sťažnosti, Okresný súd Čadca, ako aj Krajský súd v Žiline boli dlhodobo nečinní bez objektívneho dôvodu, pretože vyriešenie problémov s doručovaním písomností odporcom a ani personálne zmeny súdneho oddelenia nemôžu byť na ťarchu účastníkom konania. Okresný súd Čadca meritórne rozhodol až po štyroch rokoch od podania návrhu po opakovaných písomných sťažnostiach. Krajský súd v Žiline o odvolaní rozhodol po roku a pol. V následnom ďalšom konaní Okresný súd Čadca rozhodol po jednom roku. Krajský súd v Žiline meritórne rozhodol o odvolaní až po troch rokoch odo dňa, kedy mu bol spis postúpený a po opakovaných písomných sťažnostiach. (...)

Odôvodnenie výšky primeraného zadosťučinenia.

Z vyššie uvedených dôvodov si uplatňujem primerané finančné zadosťučinenie vo výške 7.700 € z nasledovných dôvodov:

Od začatia konania do právoplatnosti meritórneho rozhodnutia uplynulo viac ako deväť rokov, čo je vo veci, ktorá nie je natoľko právne zložitá, aby ju nebolo možné rozhodnúť v neporovnateľne kratšej dobe (na prvom a druhom stupni maximálne do jedného roka), neprimerane dlho a je preto zjavným porušením práva v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. V dôsledku takto dlho trvajúceho stavu právnej neistoty v dedičskej záležitosti sa vzťahy v rodine, už tak dosť zlé, ešte zhoršili. Dĺžka konania mala negatívny dopad aj na predmet dedičstva a na vzťahy k tretím osobám, pretože deväť rokov nebolo právne isté, kto je vlastníkom dedenej nehnuteľnosti.

Na porušení práva sťažovateľa v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky sa podieľali obidva súdy - Okresný súd Čadca aj Krajský súd v Žiline. Vychádzajúc z dĺžky

konania v prvostupňovom a odvolacom konaní, mieru zavinenia vzniknutej situácie je možné vyhodnotiť v pomere 6:4 a v tomto pomere by mali obidva právne subjekty znášať aj náklady na plnenie navrhovaného finančného zadosťučinenia, t. j. Okresný súd Čadca za neprimerané ním spôsobené prietahy v prvostupňovom konaní vo výške 4.620 € a Krajský súd v Žiline za neprimerané ním spôsobené prietahy v odvolacom konaní vo výške 3.080 €, resp. mali by byť zaviazané k povinnosti mi ich vyplatiť. (...)

Petit.

Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky v zmysle ustanovenia § 25 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov prijal toto uznesenie

Ústavný súd Slovenskej republiky prijíma na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa, V. P.(...)

(...) Po preskúmaní sťažnosti navrhujeme prijať toto rozhodnutie vo veci samej:

1. Okresný súd Čadca v konaní vedenom pod spis. zn. 12C 97/2004 o určenie, že nie sú dané dôvody na vydedenie porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Krajský súd v Žiline v konaní vedenom pod spis. zn. 10Co 90/2013 (a predtým 10Co 204/2011) o určenie, že nie sú dané dôvody na vydedenie porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Sťažovateľovi priznáva proti Okresnému súdu Čadca primerané finančné zadosťučinenie v sume 4.620 €, ktoré je Okresný súd Čadca povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľovi priznáva proti Krajskému súdu v Žiline primerané finančné zadosťučinenie v sume 3.080 €, ktoré je Krajský súd v Žiline povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Čadca a Krajský súd v Žiline sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia právneho zástupcu sťažovateľa vo výške 580,36 €, na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. Petra Škultétyho(...), do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu. (...)

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 97/2004 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 90/2013 (predtým vedenom pod sp. zn. 10 Co 204/2011).

1. Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03).

Lehota na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy začala v okolnostiach danej veci plynúť dňom, keď sa sťažovateľka „dozvedela“ o zbytočných prietáchoch, teda o „inom zásahu“ okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 97/2004, ktorého tiež označila za účastníka tohto konania. Keďže v uvedenom napadnutom konaní, ako to uviedla sama sťažovateľka vo svojej sťažnosti, okresný súd rozhodol rozsudkom 20. septembra 2010, sťažovateľka sa o namietaných zbytočných prietáchoch mohla dozvedieť najneskôr už v uvedený deň. Pretože predmetná sťažnosť bola podaná na ústavnom súde v čase (23. októbra 2013), keď už dávno uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ústavný súd sa už nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok uvedených v sťažnosti. Z uvedených dôvodov bolo potrebné sťažnosť posúdiť vo vzťahu ku konaniu okresného súdu sp. zn. 12 C 97/2004 ako návrh podaný oneskorene.

2. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Z podania sťažovateľky vyplýva, že konanie vedené pod sp. zn. 10 Co 90/2013 bolo na krajskom súde skončené 27. júna 2013. Sťažovateľka sa napriek tomu na ústavný súd obrátila so svojou sťažnosťou až podaním z 21. októbra 2013, t. j. v čase, keď porušenie označeného základného práva na súde, ktorý sťažovateľka označila za účastníka konania, už netrvalo a konanie o jej sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (mutatis mutandis I. ÚS 6/03). Samozrejme, uvedené sa *a fortiori* vzťahuje na napadnuté konanie krajského súdu sp. zn. 10 Co 204/2011, ktoré bolo už dávno pred uvedeným konaním ukončené.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sťažovateľka sa v predmetnej veci domáhala ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v čase, keď v označených konaniach pred krajským súdom namietané porušenie práva už netrvalo, a teda bola odstránená jeho právna neistota, pripadalo do úvahy odmietnutie predmetnej ústavnej sťažnosti aj pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2014